

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

В умовах становлення ринкових відносин в Україні велика увага приділяється фінансовій політиці держави, яка втілюється в життя через фінансове законодавство. Тому на даний час значна увага приділяється правовій підготовці студентів з фінансового права, вивченню правових норм, які регулюють фінансові правовідносини.

Мета дисципліни «Фінансове право» полягає у тому, щоб показати зміст фінансового права на основі новітнього законодавства, передбачені ним загальні основи організації фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування, а також особливості правового регулювання окремих найвагоміших сфер цієї діяльності, правове положення учасників відповідних правовідносин.

Навчальна дисципліна **“Фінансове право”** дає змогу висвітлити основні фінансово-правові відносини, що склалися у сфері фінансової діяльності України як держави, фінансову систему України, бюджетний устрій і бюджетний процес, податкові, кредитні, страхові правовідносини юридичних і фізичних осіб, а також основи контрольно-ревізійної діяльності.

До **основних завдань** дисципліни **«Фінансове право»** належать:

- вивчення системи та інститутів фінансового права України;
- визначення поняття, предмету, методів та джерел фінансового права;
- аналіз та вивчення чинного законодавства України, яке регулює фінансову діяльність;
- набуття навичок практичного застосування норм даної галузі права України під час вирішення конкретних економічних ситуацій.

У результаті вивчення дисципліни **“Фінансове право”** студенти повинні:

ЗНАТИ:

- суть, предмет і метод правового регулювання фінансового права України;
- правові поняття і категорії, якими оперує дана галузь права;
- основні норми фінансового права;
- систему та специфіку фінансового законодавства України;
- проблеми і шляхи реалізації на практиці фінансово-правових норм.

ВМІТИ:

- володіти елементарною фінансово-правовою термінологією;
- оперувати фінансово-правовими поняттями і категоріями;
- орієнтуватися в системі фінансового законодавства, користуватися джерелами фінансового права;
- орієнтуватися у досить широкому спектрі фінансових правовідносин;
- застосовувати теоретичні знання у галузі фінансового права у практичній діяльності.

Тематичний план дисципліни «Фінансове право»

Найменування тем	Всього годин	В тому числі			
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	самостійна робота
Загальна частина	42	10	4	2	26
Тема 1. Фінансова діяльність держави.	12	4	-	-	8
Тема 2. Поняття фінансового права, фінансово-правові норми і фінансові правовідносини	14	2	2	-	10
Тема 3. Правове регулювання фінансового контролю в Україні.	16	4	2	2	8
Особлива частина	56	14	-	6	46
Розділ 1. Правове регулювання бюджетного процесу.	20	4	-	2	14
Тема 4. Бюджетне право та бюджетна система України.	8	2	-	-	6
Тема 5. Бюджетний процес України.	12	2	-	2	8
Розділ 2. Правове регулювання державних доходів.	36	8	-	2	26
Тема 6. Правове регулювання державних доходів.	10	2	-	-	8
Тема №7. Правові засади організації податкової системи України.	8	2	-	-	6
Тема 8. Правові основи страхування.	8	2	-	-	6
Тема 9. Правові засади державного кредиту.	10	2	-	2	6
Розділ 3. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні.	10	2	-	2	6
Тема 10. Правове регулювання державних і місцевих видатків.	10	2	-	2	6
Разом	108	24	4	8	72

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема №1.

Фінансова діяльність держави.

Фінанси як економічна і юридична категорія. Фінанси як система відносин. Фінансова діяльність держави. Фінансові ресурси. Фінансова система України та її складові.

Тема №2.

Предмет, метод, джерела та система фінансового права.

Предмет фінансового права та методи фінансово-правового регулювання. Фінансове право в системі права України. Система фінансового права. Джерела фінансового права. Фінансове право та наука фінансового права.

Тема №3.

Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини.

Поняття «фінансово-правові норми», їх види та структура. Зміст та види фінансових правовідносин. Фінансово-правові акти та їх форми.

Тема №4.

Правові засади організації фінансового контролю в Україні.

Суть і значення фінансового контролю. Види та класифікація фінансового контролю. Методи фінансового контролю. Організація та органи проведення фінансового контролю.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Розділ 1.

Тема №5.

Бюджетне право і бюджетний устрій України.

Бюджетне право як підгалузь фінансового права. Поняття та значення бюджету для функціонування держави. Бюджетна система України, її склад та принципи побудови.

Тема №6.

Бюджетний процес в Україні.

Поняття бюджетних повноважень. Поняття та зміст бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Порядок складання проекту Бюджету. Розгляд та прийняття Державного бюджету України.

Розділ 2.

Правове регулювання державних доходів.

Тема №7.

Правові засади регулювання державних доходів.

Правові засади регулювання державних доходів. Система державних доходів. Правові засади організації податкової системи України. Податкове право. Податкові правовідносини. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Тема №8.

Правові основи страхування.

Поняття і функції страхування. Галузі і види страхування. Правові відносини у сфері страхування. Правові відносини у сфері страхування.

Тема №9.

Правові засади державного кредиту.

Поняття та функції державного кредиту. Види та форми державного кредиту. Державний борг. Нормативно-правове забезпечення відносин у галузі державного кредиту.

Розділ 3.

Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні.

Тема №10.

Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні.

Поняття державних видатків, особливості відносин у галузі державного кредиту. Поняття та принципи бюджетного фінансування. Правові засади кошторисно-бюджетного фінансування.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. – Львів: Вид-во “Центр Європи”, 1997. – 576 с.

Зюнькін А. Г. Фінансове право: Опорний конспект лекцій. – К.: МАУП, 2003. – 160 с.

Коломієць Т. О. Фінансове право: Курс лекцій. – Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – 71 с.

Орлюк О. П. Фінансове право: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 528 с.

Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2002.

Фінансове право: Курс лекцій / В. А. Предборський, А. А. Жук, А. Г. Зюнькін та ін. – К.: Правові джерела, 1998. – 318с.

Фінансове право: Навчальний посібник / Д. А. Бекерська, Л. К. Воронова (ред.), І. Б. Заверюха та ін. – К.: Вентурі, 1998. – 383 с.

Фінансове право: Навчальний посібник: В 2 т. / Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко (упоряд.). – Х.: Консум, 1999. – Т. 1. – 575 с.; Т. 2. – 57 с.

Фінансове право: Підручник / Є. О. Алісов, Л. К. Воронова, С. Т. Кадькаленко та ін.; Л. К. Воронова (відп. ред.). – Х.: Консум, 1998. – 496 с.

Фінансове право: Підручник / Є. О. Алісов, Л. К. Воронова, С. Т. Кадькаленко та ін.; Л. К. Воронова (ред.). – Х.: Консум, 1999. – 495 с.

Фінансове право: Хрестоматія / Ю. І. Шуліка (відп. ред.). – К.: Вілбор, 1998. – 639 с.

Фінансове право України: Підручник / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, І. Є. Криницький; За ред. М. П. Кучерявенка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 320 с.

Фінансове право України: Навчальний посібник/ За заг. ред. В. К. Шкарупи, Т. О. Коломєць. – К. Істина, 2007. – 256с.